

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי־מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה.

הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים.** מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לא־יִקוּם טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון
ملصقة نموذج امتحان

שאלון 011284

עברית

מדבקת נבחן והתאמות
ملصقة ممتحن وملاءمات

שנה السنة
חודש الشهر
מועד موعد

--	--	--	--	--	--	--	--

סמל ביה"ס
رقم المدرسة

--	--	--	--	--	--	--	--

מס' תעודת הזהות
رقم الهوية

--	--	--	--	--	--	--	--

יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)
يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת

يجب الإشارة في المربع ☐ إذا أُعطي دفتر إضافي

* التّعليمات باللّغة العربيّة علم، ظهر الصّفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد .
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב
מספר השאלון: 11284
נספח: מאמרים

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון
לעולים חדשים
(ברמות א-ב)

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א		הבנה והבעה:	
50 נקודות	30 נקודות	-	הבנת הנקרא
	20 נקודות	-	סיכום ממוזג
20 נקודות		-	פרק ב תחביר ומילות יחס
		-	פרק ג שם המספר ומערכת הצורות:
30 נקודות	6 נקודות	-	שם המספר
	24 נקודות	-	הפועל והשם
100 נקודות		-	סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש (לעולים חדשים ברמה ב בלבד):

מילון עברי-לועזי, לועזי-עברי, עברי-עברי או מילונית.

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
(2) יש להקפיד על כתב ברור, פיסוק הגיוני ושמירה על כללי הדקדוק.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

קראו את המאמרים 1–2 שבנספח המצורף, וענו על כל השאלות 1–10 שלפניכם.
הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

הבנת הנקרא (30 נקודות)

ענו על השאלות 1–6, על פי מאמר 1.

1. יש הטוענים שעבודה בגיל צעיר היא שלב חיובי בתהליך של ההתבגרות.

על פי פסקות א' ו-ב, כתבו שלושה נימוקים לטענה זו. (3 נקודות)

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

2. בפסקה ב' מוזכר צירוף המילים "הערך של הכסף".

מהי הכוונה של צירוף זה בפסקה ב'?

הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- מחיר הכסף
- היחס לכסף
- חשיבות הכסף
- החיסרון בכסף

3. על פי פסקה ג', רוב בני הנוער לא מתלוננים על הפגיעה בזכויותיהם.

ציינו שתי סיבות לכך. (3 נקודות)

- סיבה (1): _____
- סיבה (2): _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

4. בפסקה ד כתובים דברים שאמרו בני נוער שהשתתפו במחקר.
- מבין השאלות שלפניכם, הקיפו שלוש שאלות שיש עליהן תשובה בפסקה זו. (3 נקודות)
- מה הם הקשיים שהיו לכם עם המעסיקים במקומות העבודה?
 - אילו המלצות יש לכם לבני נוער שמעוניינים לעבוד בחופשות?
 - מה הם היתרונות של עבודת בני נוער?
 - כיצד בית הספר מסייע לתלמידים שעובדים?
 - אילו זכויות של בני נוער עובדים אתם מכירים?

5. פסקה ז פותחת בצירוף "למרות זאת". למה מתייחס צירוף זה?
- הקיפו את התשובה הנכונה ביותר. (3 נקודות)
- להשפעות של העבודה בחופשות על תהליך ההתבגרות של בני הנוער.
 - למידע שמתפרסם במקומות שונים בנוגע לזכויות של בני נוער עובדים.
 - לתפקיד של הפקחים בשמירה על חוקי העבודה של בני נוער.
 - לניצול של בני נוער והעסקתם בעבודות שלא מתאימות להם.

6. מהי המטרה העיקרית של כותבת המאמר?
- הקיפו את התשובה הנכונה ביותר. (4 נקודות)
- להמליץ לבתי הספר על פעילויות הסברה בנושא זכויות בני נוער עובדים.
 - למתוח ביקורת על מעסיקים שלא שומרים על זכויות בני נוער עובדים.
 - לתמוך בבני נוער שיוצאים לעבודה בחופשת הקיץ.
 - להציג את הבעיות שיש בעבודה של בני נוער ואת הדרכים לפתור אותן.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

ענו על השאלות 7–9, על פי מאמר 2.

7. בפסקה א, הוריו של אסף שואלים אותו בשביל מה הוא עובד, והוא עונה להם: "בשבילי". כתבו שלושה נימוקים שונים מפסקות ג–ה (נימוק אחד מכל פסקה), שמסבירים את תשובתו של אסף להוריו. (3 נקודות)

נימוק מפסקה ג: _____

נימוק מפסקה ד: _____

נימוק מפסקה ה: _____

8. בפסקה ד כתוב: "בני נוער שעובדים מפתחים ביטחון עצמי ותחושת מסוגלות".

מהו פירוש המילה **מסוגלות** במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- כוח פיזי לבצע משימות מסוכנות
- קשיים ובעיות שאדם נתקל בהם בעבודה
- יכולת להתמודד עם קשיים או להשיג מטרות
- הרגשה של הערכה מצד המעסיק

9. א. כתבו שתי המלצות שמציע כותב המאמר לבני נוער המעוניינים לעבוד בחופשה.

(2 נקודות)

המלצה (1): _____

המלצה (2): _____

ב. כיצד, לדברי הכותב, המלצות אלו יתרמו לבני הנוער בתהליך חיפוש העבודה?

(2 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

ענו על שאלה 10 על פי מאמר 1 ומאמר 2.

10. לפניכם מודעה שפרסמה חברת ניקיון שמחפשת עובדים.

אם אתם צעירים ומחפשים עבודה מאתגרת – הצטרפו אלינו!
החברה מחפשת עובדים לניקוי חלונות בגובה רב.
שעות העבודה נוחות והשכר גבוה.

א. במשפט שלפניכם הקיפו את התשובה הנכונה.

על פי שני המאמרים, העבודה המוצעת במודעה מתאימה / לא מתאימה לרוב בני הנוער.
(נקודה אחת)

ב. מהו הנימוק המשותף לשני המאמרים שמסביר את תשובתכם בסעיף א? (2 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

סיכום ממזג (20 נקודות)

ענו על שאלה 11.

11. על פי שני המאמרים שקראתם, כתבו סיכום ממזג בנושא **עבודת בני נוער**.

בסיכום כתבו על הקשיים שבהם נתקלים בני הנוער במקומות העבודה, ותארו את הדרכים להתמודד עם קשיים אלה.

הקפידו על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בתוך הסיכום ובסופו (ביבליוגרפיה).
כתבו בהיקף של כ-150 מילים.

את הסיכום כתבו בעמודים 8–9 (תוכלו להשתמש בעמוד 10 לכתיבת טיוטה).

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

פרק ב – תחביר ומילות יחס (20 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות 12–16 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שימו לב: תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור לא יעלה על 20 נקודות.

12. א. לפניכם משפט.

אם בני הנוער ידעו את הזכויות שלהם, הם יוכלו לדרוש אותן מן המעסיק.

כתבו מחדש את המשפט. פתחו אותו בצירוף "מי ש".

מי ש _____

ב. לפניכם משפט מודגש.

ללא פיקוח מסודר על תנאי העבודה, בני נוער עלולים לסבול מפגיעה ומניצול במקום העבודה.

מבין ארבעת המשפטים שלפניכם, הקיפו את המשפט שמשמעותו דומה למשמעות המשפט המודגש.

(1) בלי פיקוח מסודר על תנאי העבודה, בני נוער לא עלולים לסבול מפגיעה ומניצול במקום העבודה.

(2) אם לא יפקחו על תנאי העבודה, בני נוער עלולים לסבול מפגיעה ומניצול במקום העבודה.

(3) למרות הפיקוח המסודר על תנאי העבודה, בני נוער עלולים לסבול מפגיעה ומניצול במקום העבודה.

(4) בעקבות פיקוח מסודר על תנאי העבודה, בני נוער עלולים לסבול מפגיעה ומניצול במקום העבודה.

13. א. לפניכם משפט ובו שלושה שיבושים.

בשיעורי מתמטיקה הכיתות לימוד מוגבלים לקבוצות קטנות. בכל הכיתות יש לוחות חכמות ושולחנות עגולים.

(1) מתחו קו מתחת לכל אחד משלושת השיבושים.

(2) כתבו את המשפט מחדש בלי שיבושים.

ב. כתבו כל אחד מן הצירופים שלפניכם בצורת הרבים.

• מקום עבודה מתאים _____

• אישה חכמה _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

14. א. לפניכם פתיחה של משפט.

אף על פי שהחוק מגביל את מספר שעות העבודה המותרות להעסקת בני נוער...

הקיפו את ההשלמה המתאימה ביותר לפתיחה.

- רבים מהם עובדים בימי החופש הגדול.
- מעסיקים מגייסים לעבודה בני נוער מתחת לגיל המותר.
- רבים מהם מנצלים את ימי החופשה לבילויים.
- יש מקומות עבודה שבהם בני נוער עובדים משמרות ארוכות.

ב. לפניכם שלושה משפטים מודגשים.

- בני נוער עובדים בחופשת הקיץ.
- בני נוער רבים נאלצים לעבוד גם בתקופת הלימודים.
- המשכורות של בני הנוער נמוכות.

חברו את שלושת המשפטים המודגשים למשפט חדש באמצעות מילות קישור מתאימות (אין להוסיף וי"ו החיבור).

15. א. לפניכם שלושה משפטים.

בכל משפט כתבו את מילת היחס שבסוגריים בנטייה המתאימה למשפט.

- חשוב לשוחח עם ילדים צעירים על כסף כדי לעורר _____ (אצל) מודעות לערך של הכסף.
- כסף הוא לא הדבר החשוב ביותר בחיים, אבל קשה להסתדר _____ (בלעדי).
- מלצרים שמחים לקבל טיפ, כי _____ (בשביל) הטיפ הוא תוספת למשכורת והכרת תודה על עבודתם.

ב. לפניכם שני משפטים, ואחריהם רשימת מילות יחס.

השלימו כל משפט באמצעות מילת יחס מן הרשימה. כתבו את מילת היחס בנטייה המתאימה למשפט.

- הגיע למפעל עובד חדש. התרשמתי _____ לטובה.
- אחים יכולים להלוות זה לזה כסף מדמי הכיס שלהם, כך הם לומדים להסתדר _____.

רשימת מילות היחס: בין, את, על, מן

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

16. א. לפניכם קטע קצר, ואחריו רשימת מילות קישור.

כתבו בכל מקום ריק את מילת הקישור המתאימה מתוך הרשימה.

ילדים בזבזנים עלולים להפוך למבוגרים בזבזנים, כבר מגיל צעיר חשוב ללמד את הילדים להתנהל נכון גם בתחום הכספי. ילדים מבקשים דמי כיס, רצוי לתת להם, וכך ללמד אותם איך לנהל את ההוצאות שלהם. למשל, ילדים מקבלים דמי כיס, צריכים להתמודד עם ההחלטה אם להשתמש בכסף שלהם להנאה רגעית כמו קניית ממתקים להתאפק ולחסוך אותו כדי לקנות משחק יקר. אומנם דמי הכיס שייכים לילדים ההורים יכולים לייעץ להם איך להשתמש בו בצורה נכונה.

רשימת מילות הקישור: לכן, אשר, אם, אבל, או

ב. לפניכם משפט.

הנערה סיפרה: "הורים בשכונה פנו אליי בבקשה שאשמור על הילדים הקטנים שלהם בחופשת הקיץ, כי הילדים מכירים אותי וההורים סומכים עליי".

כתבו את דברי הנערה בדיבור עקיף. פתחו במילים האלה:

הנערה סיפרה ש

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

פרק ג – שם המספר ומערכת הצורות (30 נקודות)

בפרק זה שני חלקים:

חלק I: שאלת חובה – שאלה 17 (6 נקודות)

חלק II: שאלות בחירה – שאלות 18–22 (24 נקודות)

חלק I: שם המספר – שאלת חובה (6 נקודות)

ענו על שאלה 17.

17. א. כתבו במילים את המספרים המודגשים במשפטים שלפניכם.

- על פי הדוח של הכנסת, 257,000 בני נוער עבדו בחופשת הקיץ בשנת 2022.
- הדרכה בקייטנה היא 1 העבודות המועדפות על בני נוער בחופשה.

ב. הקיפו את הצורה הנכונה של שם המספר במשפטים שלפניכם.

- שכר המינימום לחודש לבני נוער עד גיל שבעה עשרה / שבע עשרה / שבעה עשר הוא 4,176 שקלים.
- הפרק השלוש / שלושה / שלישי בחוק עבודת הנוער עוסק בבדיקות רפואיות.
- מספר בני הנוער שעבדו בחופשת הקיץ בשנת 2022 היה גבוה פי חמש / חמישה / חמשת ממספר בני הנוער שעבדו בשנת 2006.
- על פי הדוח של הכנסת, בשנת 2022 עבדו שלושים וארבע / שלושים וארבעה / שלושים וארבעת אחוזים מבני הנוער.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

חלק II: הפועל והשם (24 נקודות)

בחלק זה חמש שאלות 18–22 (לכל שאלה – 7 נקודות).

שימו לב: תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור לא יעלה על 24 נקודות.

18. בקטע שלפניכם כתבו בכל אחד מן המקומות הריקים את הפועל המתאים לפי שם הפועל שבסוגריים.

המהפכה התעשייתית, שהחלה בסוף המאה ה־19 ונמשכה עד תחילת המאה ה־20, _____ (לשנות) את העולם. אחת הבעיות הגדולות ש _____ (לאפיין) תקופה זו הייתה העסקת ילדים במפעלי תעשייה. החוקרים _____ (למצוא) תמונות היסטוריות של ילדים שעבדו במפעלים ו _____ (להוכיח) שרק לפני 100 שנים הורים _____ (לאלץ) את הילדים שלהם לעבוד כדי לעזור בפרנסת המשפחה. ואילו כיום הורים _____ (לצפות) מילדיהם להשקיע בעיקר בלימודים.

19. במשפטים שלפניכם כתבו בכל מקום ריק את שם הפועל שמתאים למשפט לפי השם בסוגריים. **דוגמה:** הרופא צריך _____ (בדיקה) את החולה.

- בני נוער צריכים _____ (מילוי) טופס למס הכנסה כדי שלא לשלם מס.
- בני הנוער זכאים להפסקה של 45 דקות ביום כדי שהם יוכלו _____ (מנוחה).
- בני נוער עובדים יכולים _____ (המלצה) לחברים שלהם לעבוד בחופשה.
- בני נוער יכולים _____ (פנייה) לבני משפחה שיש להם ניסיון בעבודה.
- בני נוער שעובדים בפארק מים צריכים _____ (הפעלה) מתקנים שונים.
- בארגון "הנוער העובד והלומד" יכולים _____ (מענה) על שאלות בנושא שכר.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

20. לפניכם שישה זוגות משפטים.

בכל זוג כתבו לפי שם הפועל שבסוגריים – במשפט (1): פועל, ובמשפט (2): שם.

דוגמה: (1) הרופא בדק (לבדוק) את החולה.

(2) החולה הגיע ל בדיקה (לבדוק) במרפאה.

כמה עצות לבני הנוער שמחפשים עבודה:

א. (1) אם _____ (להוריד) את היישומון (אפליקציה) של "ארגון הנוער

העובד והלומד", תוכלו לקרוא בו על זכויותיכם.

(2) שימו לב, ה _____ (להוריד) של היישומון היא ללא תשלום.

ב. (1) כדאי ש _____ (להכין) את עצמכם לראיון עבודה.

(2) _____ (להכין) זו תגדיל את הסיכויים שלכם להתקבל לעבודה.

ג. (1) בדרך כלל מלצרים _____ (לקבל) טיפ.

(2) _____ (לקבל) של טיפים לא פוטרת את המעסיק מתשלום למלצרים.

ד. (1) בעבר, ילדים _____ (לנקות) חלונות של מכוניות.

(2) היום _____ (לנקות) של מכוניות נעשה באמצעות מכוניות אוטומטיות.

ה. (1) בני נוער ש _____ (ליהנות) בעבודה מתמידים בה לאורך זמן.

(2) כדאי לכם למצוא עבודה שתגרום לכם _____ (ליהנות) רבה.

ו. (1) הנערה _____ (לבזבז) את כל דמי הכיס שלה, וביקשה מהוריה עוד כסף.

(2) ההורים סירבו לתת לה כסף, כי הם לא מעודדים _____ (לבזבז) כסף.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

21. א. לפניכם רשימת שמות שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.

חידון, סרטון, הליכון, דבון, תשובון, שָעון
מיינו את השמות בטבלה שלפניכם על פי משמעות הצורן הסופי.

כלים וחפצים	הקטנה	אוספים

ב. לפניכם משפט ובו מילה מודגשת.

אדם שידוע לנגן בחליל נקרא **חֲלִילָן**.

(1) הקיפו את התשובה הנכונה:

המילה **חֲלִילָן** נוצרה בדרך של **שורש ומשקל / בסיס וצורן סופי**.

(2) השלימו את המשפט שלפניכם באמצעות מילה שנוצרה באותה דרך

של המילה **חֲלִילָן**.

מי שיש לו **מִסְעָדָה** ומנהל אותה, נקרא _____ .

22. לפניכם משפט ובו שמות מודגשים.

העובדים ב**מִסְפָּרָה** מילאו **שְׂאֵלֹן** בנוגע לתנאי עבודתם.

א. בכל אחד מן הסעיפים (1)–(3) שלפניכם, הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) השם **מִסְפָּרָה** נוצר בדרך של **בסיס וצורן סופי / שורש ומשקל**.

(2) השם **שְׂאֵלֹן** נוצר בדרך של **בסיס וצורן סופי / שורש ומשקל**.

(3) בשני השמות משמעות המשקל ומשמעות הצורן הסופי **זהות / שונות**.

ב. לפניכם ארבעה שמות: **אָרְגוֹן, צָנוֹן, מְחִירוֹן, גֶּן**

הקיפו את השם שנוצר בדרך של בסיס וצורן סופי.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון לעולים חדשים, קיץ תשפ"ד, מועד ב, מס' 11284 + נספח

טיוטה

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

נספח: מאמרים
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
לעולים חדשים (ברמות א–ב)
11284, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

מאמרים

לפניכם שני מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

עבודת בני נוער

אתי וייסבלאי

פסקה א בני נוער רבים מנצלים את חופשת הקיץ כדי לעבוד, ויש כאלה שעובדים גם לאורך כל השנה. בחברה המודרנית רואים בעבודה בשכר, גם בגיל צעיר, שלב חיובי בתהליך של ההתבגרות. עבודה זו מפתחת את העצמאות של הנער או הנערה ומאפשרת להם לרכוש ערכים חשובים כגון אחריות, חריצות ומשמעת עצמית.

פסקה ב בני נוער שמקבלים תשלום על עבודתם מודעים יותר לערך של הכסף. הם לומדים לנהל תקציב אישי ולתכנן את ההוצאות שלהם. אולם יש מקרים רבים שבהם מעסיקים מנצלים את בני הנוער במקום העבודה ופוגעים בזכויות שלהם. לא תמיד הם זוכים לקבל את הזכויות שמגיעות להם מבחינת השכר ותנאי העבודה, על פי "חוק עבודת הנוער"⁽¹⁾.

פסקה ג המחלקה במשרד החינוך, שאחראית על חברה ונוער, פועלת לטובת בני הנוער. היא נותנת מידע בנוגע לזכויות שלהם בעבודה, ומפרסמת חומרי הסברה בנושא. אף על פי כן, רוב בני הנוער שעובדים לא יודעים מה הן הזכויות שלהם ולא יודעים שהם יכולים להתלונן על פגיעה בזכויות אלה. לפי סקר שערכה מועצת התלמידים הארצית, גם בני נוער שמכירים את החוק, לא דורשים את מה שמגיע להם וגם לא מתלוננים, מפני שהם פוחדים שהמעסיקים יפטרו אותם.

פסקה ד במחקר שהשתתפו בו בני נוער עובדים בישראל שאלו החוקרים כמה שאלות. המשתתפים במחקר דיווחו כי ההתנסות שלהם במקומות העבודה תרמה לתהליך ההתבגרות שלהם, והכינה אותם להשתלבות בעולם העבודה בעתיד. עם זאת הם גם תיארו קשיים רבים: קשה להם למצוא מקום עבודה מתאים, וקשה להם להתמודד עם מעסיקים שלא נותנים להם את הזכויות שמגיעות להם. קשה להם לשלב בין הדרישות של מקום העבודה ובין הלימודים בבית הספר. לדבריהם, המעסיקים לא התחשבו בחובה של בני הנוער לבצע משימות לימודיות. נוסף על כך ציינו המשתתפים במחקר כי בבתי הספר לא נתנו להם מידע וכלים שימושיים שיעזרו להם להשתלב במקומות העבודה.

* מעובד על פי וייסבלאי, א' (2011). עבודת בני נוער. מרכז המחקר והמידע של הכנסת. אתר הכנסת. www.knesset.gov.il.

(1) חוק עבודת הנוער – חוק שמפרט את זכויותיהם של בני הנוער שעובדים ואת החובות של המעסיקים כלפיהם. החוק נקבע בשנת 1953.

על פי האמנה הבין-לאומית לזכויות הילד⁽²⁾, לכל נער ונערה יש זכות להיות מוגנים מפני פגיעה או ניצול מבחינה כלכלית ומבחינה פיזית. אסור לנצל את בני הנוער במקום העבודה ואסור להעסיק אותם בעבודות שלא מתאימות לגילם, למשל עבודות מסוכנות שיכולות להזיק להתפתחות הגופנית או הנפשית שלהם. כמו כן בהעסקת בני נוער צריך להקפיד שמספר שעות העבודה, וכמובן, גובה השכר יהיו על פי החוק.

פסקה ה

ארגון "הנוער העובד והלומד" עוזר לבני נוער לשמור על הזכויות שלהם במקומות העבודה. הוא מקיים הרצאות ופעילויות במסגרות שונות, למשל בבתי ספר, במועדוני נוער ובתנועות נוער. הארגון גם מפעיל אתר אינטרנט שבו כל נער ונערה יכולים לשאול שאלות בנושאי עבודה ולקבל תשובות מאנשי מקצוע. באתר יש מידע בנושאים שונים כגון: תשלום עבור נסיעות, תשלום עבור ימי חופשה, גובה השכר לשעה ואפילו עצות שקשורות ליחסים שבין עובד למעסיק.

פסקה ו

למרות זאת רק מעטים מבני הנוער העובדים מודעים לזכויות שמגיעות להם, ויודעים כיצד להתמודד עם מצבים של ניצול ופגיעה במקום העבודה. מעטים מתלוננים על פגיעה בזכויותיהם, ולכן המשרד הממשלתי שאחראי לשמירת חוקי העבודה שולח פקחים שיבקרו במקומות עבודה של בני נוער. הם באים לרשתות מזון, למסעדות, לאולמות אירועים, לקייטנות ולמקומות בילוי ונופש כדי לבדוק את תנאי העבודה שם. במקרים של פגיעה בזכויות של העובדים, הפקחים יכולים לתת למעסיק קנס כספי.

פסקה ז

לטובת בני הנוער העובדים חשוב לקיים בבתי הספר יותר פעילויות הסברה בנושא העבודה. בפעילויות אלה התלמידים ילמדו על הזכויות שלהם, ויקבלו מידע אל מי הם יכולים לפנות במקרה הצורך. כמו כן יש לתת מידע בנושא זה גם להורים ולצוותים החינוכיים של בני הנוער. כך כל מי שמעורב בחייהם יוכל להפנות אותם לאנשים שיעזרו להם בעת הצורך.

פסקה ח

(2) האמנה הבין-לאומית לזכויות הילד – אמנה היא הסכם בכתב בין מדינות, והיא מחייבת את המדינות שחתומות עליה. אמנת זכויות הילד משנת 1989 מכירה במעמד הילד כאדם עם זכויות שיש להגן עליהן.

מאמר 2

הנוער העובד: האם כדאי לבני הנוער לעבוד בקיץ?

ארז מילר⁽¹⁾

פסקה א אסף, נער בן 15, החליט שהוא רוצה לעבוד בחופשת הקיץ. הוא פנה לבית קפה במרכז נופש וספורט בשכונה שלו, ומאז הוא עובד שם בכל קיץ. "בשביל מה אתה צריך את זה?", הוריו שאלו אותו. "בשבילי", הוא ענה.

פסקה ב בכל שנה לקראת החופש הגדול בני נוער רבים מתכננים לשגרה המוכרת של החופשה: ישיבה במשך שעות מול מסכי הטלוויזיה והטלפון הנייד, בילוי עם חברים ומשחקי מחשב. לעומתם בני נוער אחרים מתכננים לעבוד בחופשה כדי להרוויח כסף.

פסקה ג בחופשת הקיץ בני נוער עובדים בתחומים שונים. חלקם עובדים בתחום של שירות לקוחות או שירותי מזון, אחרים מדריכים בקייטנות או שומרים על ילדים קטנים. עבודות אלה יכולות לעזור לצעירים בגיל תיכון לדעת באיזה תחום הם ירצו לעסוק בעתיד. למשל יש בני נוער שמגלים שהם נהנים לעבוד עם אנשים: ילדים או מבוגרים, ואחרים מגלים שעבודה משרדית מתאימה להם יותר. יש בני נוער שמעדיפים דווקא לעבוד מן הבית – בתכנות, במתן שיעורי עזר מרחוק לילדים צעירים יותר או בהדרכה של מבוגרים בתחום המחשבים.

פסקה ד בני נוער שעובדים מפתחים ביטחון עצמי ותחושת מסוגלות וכן עצמאות ואחריות. הם לומדים לשפר את היכולת ליצור קשר עם אנשים ולעבוד בצוות. נוסף על כך, בני נוער אלה רוכשים מיומנויות ששייכות לעולם התעסוקה כמו חיפוש עבודה, כתיבת קורות חיים והתמודדות עם ראיונות עבודה. הם גם לומדים שכדי להשיג עבודה, צריך להתמיד בחיפוש כי לפעמים התהליך ארוך ודורש סבלנות.

פסקה ה בני נוער שעובדים לומדים כיצד לנהל את הזמן שלהם בצורה נכונה. הם צריכים לתכנן מראש איך לשלב בין צורכי העבודה ובין התוכניות האישיות שלהם, וכמה זמן יוקדש לכל דבר. כך הם לומדים להתנהל באופן בוגר יותר ולנצל את הזמן באופן יעיל.

* מעובד על פי מילר, א' (2022). הנוער העובד: האם זה נכון שבני הנוער יעבדו בקיץ? מאקו. אוחר מ-www.mako.co.il.
(1) ד"ר ארז מילר הוא פסיכולוג חינוכי מומחה, מרצה בכיר במכללה האקדמית אחווה.

יש לזכור שלא כל עבודה מתאימה לבני נוער ולפעמים המעסיק לא מכיר את חוקי העסקת הנוער או לא מקפיד לשמור על חוקים אלה. מעסיקים שדורשים מבני נוער לעבוד משמרות ארוכות פוגעים באפשרות שלהם לנצל את החופשה לבילויים ולפגישות עם חברים. עם זאת התמודדות עם גורמי סמכות כמו מעסיקים, מנהלי עבודה ומנהלי משמרת, מפתחת אצל בני הנוער יכולת לעמוד על שלהם. הם לומדים להתנגד לדרישות מוגזמות כגון שעות עבודה רבות, משמרות ארוכות ועבודה פיזית קשה או מסוכנת.

פסקה ו

לבני הנוער שעובדים יש הזדמנות ללמוד איך להתנהל בתחום הכספי. אם הם יקבלו הדרכה מקצועית, הם ידעו איך אפשר לנהל בצורה נכונה את הכסף שהם מרוויחים ואת ההוצאות שלהם.

פסקה ז

לפיכך אם אתם בני נוער שמתכוונים לעבוד בחופשת הקיץ, כדאי לכם לשוחח עם בני משפחה או חברים שיש להם ניסיון בעבודה. תוכלו לדבר איתם על היתרונות והחסרונות של עבודה בתקופת החופשה ולחשוב יחד על סוגי העבודות שמתאימים לכם. בשיחות אלה אפשר לדבר על הזכויות שלכם, לשאול איך מבררים פרטים בנוגע לשכר, ובאיזה שלב כדאי לדבר על כך עם המעסיק. רצוי לערוך משחק תפקידים שבו אתם תהיו המועמדים לעבודה, ובן משפחה או חבר יהיה המראיין. כל אלה יפחיתו את המתח לקראת ראיון העבודה, ויכינו אתכם למה שצפוי בו.

פסקה ח